

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 22.11.1963, sp. zn. 5 Tz 34/63, ECLI:CZ:NS:1963:5.TZ.34.1963.1

Číslo: 21/1964

Právní věta: Ustanovení § 137 odst. 1 tr. zák. je ustanovením navazujícím na § 16 odst. 2 zák. o MLS, jestliže pachatel škodu na majetku v socialistickém vlastnictví způsobí jednáním, které svědčí o jeho neodpovědném postoji k takovému majetku. Proto v takovýchto případech pod zákonným znakem "větší škodu" § 137 odst. 1 tr. zák. je nutno rozumět škodu převyšující částku 5000,- Kčs.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 22.11.1963

Spisová značka: 5 Tz 34/63

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 5-6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Poškození majetku v socialistickém vlastnictví, Provinění

Předpisy: 38/1961 Sb. § 16 140/1961 Sb. § 137 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 21/1964 sb. rozh.

Ustanovení § 137 odst. 1 tr. zák. je ustanovením navazujícím na § 16 odst. 2 zák. o MLS, jestliže pachatel škodu na majetku v socialistickém vlastnictví způsobí jednáním, které svědčí o jeho neodpovědném postoji k takovému majetku. Proto v takovýchto případech pod zákonným znakem „větší škodu“ § 137 odst. 1 tr. zák. je nutno rozumět škodu převyšující částku 5000,- Kčs.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 22. listopadu 1963 - [5 Tz 34/63](#))

Okresní soud v Hradci Králové rozsudkem z 11. 7. 1962 sp. zn. 3 T 93/63 uznal obžalovaného vinným trestným činem poškození majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 odst. 1 tr. zák. a uložil mu trest nápravného opatření v trvání 10 měsíců se srážkou 10 % ze mzdy ve prospěch státu.

K odvolání obžalovaného krajský soud v Hradci Králové rozsudkem z 5. 9. 1962 sp. zn. 3 To 304/62 zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a obžalovanému uložil trest nápravného opatření v trvání 7 měsíců se srážkou 10 % ze mzdy ve prospěch státu.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona zrušil rozsudky soudů obou stupňů a věc vrátil okresnímu soudu v Hradci Králové k novému projednání a rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Hradci Králové ze dne 11. července 1962 sp. zn. 3 T 93/62 byl obžalovaný uznán vinným trestným činem poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 29. 1. 1962 v Hlušicích jako řidič rýhovacího stroje zn. Grabenfresa vyprošťoval tento stroj, jehož pásy byly přimrzlé v zemi, tak neodborně a nedbale, že při tom ve stroji byly utrženy obě hlavní hřídele záběrových kol a tím na majetku v socialistickém vlastnictví vznikla škoda v částce nejméně 6048,29 Kčs.

Za to byl obžalovaný odsouzen k trestu nápravného opatření v trvání 10 měsíců se srážkou 10 % z odměny za práci.

Rozsudkem krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. září 1962 sp. zn. 3 To 304/62 byl k odvolání obžalovaného rozsudek uložen trest nápravného opatření v trvání 7 měsíců se srážkou 10 % z odměny za práci.

Trestný čin poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 odst. 1 tr. zák. je dán jen tehdy, jestliže pachatel způsobil z nedbalosti na majetku, který je v socialistickém vlastnictví, větší škodu buď tím, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona nebo jednáním svědčícím o neodpovědném postoji k tomuto majetku.

Provinění proti majetku v socialistickém vlastnictví podle § 16 odst. 2 zák. č. 38/1961 Sb. o MLS se dopustí, kdo nedbalostním jednáním, svědčícím o neodpovědném postoji k socialistickému vlastnictví, na takovémto majetku způsobí škodu nepřevyšující částku 5000 Kčs.

Z toho tedy vyplývá, že ustanovení § 137 odst. 1 tr. zák. je navazujícím ustanovením na § 16 odst. 2 zák. o MLS, jestliže pachatel škodu na majetku v socialistickém vlastnictví způsobil nedbalostním jednáním svědčícím o jeho neodpovědném postoji k takovémuto majetku.

V takovýchto případech musí proto soud zjišťovat skutečnou výši škody, kterou měl pachatel takovýmto jednáním na majetku v socialistickém vlastnictví způsobit. Jestliže soud zjistí, že škoda přesahuje částku 5000 Kčs, nemůže jednání obžalovaného posoudit jako trestný čin podle § 137 odst. 1 tr. zák.

Krajský soud se ztotožnil se závěrem okresního soudu, že obžalovaný jednáním, které svědčí o jeho neodpovědném postoji k socialistickému vlastnictví, z nedbalosti poškodil rýhovací stroj, jehož oprava si vyžádala 6048,29 Kčs nákladů,

Soud I. stupně tento závěr pokládá za prokázaný z toho, že obžalovaný jednak při skončení práce v pátek 26. 1. 1962 nepodložil rýhovací stroj dřevem a jednak nepostupoval při vyprošťování tohoto stroje dne 29. 1. 1962 tak, jak bylo za dané situace třeba. Soud uvádí, že obžalovaný, když zjistil, že stroj je přimrzlý k půdě, měl provést nejprve rozmrazení půdy a pak zařazením cestovní rychlosti měl opatrně se snažit stroj vyprostit. Podle tvrzení tohoto soudu, obžalovaný však takto nepostupoval, neboť bez rozmrazení půdy zařadil pracovní rychlost, při čemž nevěnoval dostatek pozornosti při obsluze spojky. Tím se stalo, že obžalovanému se spojkového pedálu uklouzla noha, a tak došlo k prudkému záběru motoru na mechanismus záběrových kol a k utržení obou hřídelí.

Tento závěr nemá oporu v provedeném dokazování.

Obžalovaný hájil se tím, že v pátek před poškozením stroje po skončení práce se spolupracovníkem R. pečlivě stroj očistili, aby nebylo nebezpečí poškození stroje, vyjeli z bahnitého terénu na místo, kde byl již dostatečně tvrdý podklad. Tím nehrozilo ani nebezpečí přimrznutí stroje. Mrznout začalo až v pondělí ráno kolem 7 hodiny. Dále obžalovaný uváděl ve svém obhajobě, že ke stroji přišel se

svým pomocníkem R. v pondělí kolem 16 hodiny, před nastartováním obhlédl terén, který prozkoumal krumpáčem. Když na vedlejším poli viděli kolový traktor, který se bořil v blátě, usoudili, že na zemi je jenom malý přímrazek. Pomocník obžalovaného před nastartováním motoru nahřál olej, motor a části pásů, kde mohlo přicházet v úvahu ztuhnutí oleje. Když si takto obžalovaný ověřil, že situace není vážná, nastartoval motor. Poté zařadil pracovní rychlost, aby nedošlo k prudkému záběru, pomalu zapínal spojku, aby byl měkký záběr, a zkoušel pohybovat pásy do stran, aby se uvolnily. K poškození stroje došlo jen proto, že obžalovanému se spojky sklouzla noha, což se stalo neočekávaně. O této obhajobě navrhoval obžalovaný výslech pomocníka R., zejména z toho hlediska, aby mohl být zjištěn a posouzen postoj obžalovaného k socialistickému vlastnictví. Krajský soud však tohoto svědka nevyšlechl a obhajobu obžalovaného ani jinak nepřesvědčil.

Krajský soud ve svých závěrech o vině obžalovaného vycházel z toho, že obžalovanému sklouzla noha s pedálu spojky a tím došlo ke zjištěné poruše stroje. Přitom ale krajský soud se nesprávně ztotožňuje i s tím závěrem soudu I. stupně, že k tomuto sklouznutí nohy došlo proto, že obžalovaný nevěnoval obsluze spojky náležitou pozornost. Pro takovýto závěr ve spise není jakékoliv opory. Naopak podle dosud nevyvrácené obhajoby obžalovaného, sklouznutí nohy s pedálu spojky bylo zapříčiněno náhlou bolestí v levé noze, na které před tím měl úraz. Za tohoto důkazního stavu způsob obsluhy spojky, jak ji prováděl obžalovaný nelze považovat za jednu z okolností, ze kterých by bylo možno učinit závěr o neodpovědném postoji obžalovaného k majetku, který je v socialistickém vlastnictví.

V odsuzujícím rozsudku se dále uvádí, že povinností obžalovaného při dokončení prací v pátek 26. 1. 1962 bylo předmětný stroj řádně podložit. Ani tento závěr soudů není dostatečně prokázán. Obžalovaný se od počátku hájil tím, že podložení pásů rýhovacího stroje nepovažoval za nutné proto, že při deštivém počasí stačilo stroj umístit na tvrdé zemi, což se také stalo. Žádný jiný důkaz ohledně této okolnosti proveden nebyl. Pouze v zápise o porouchaném stroji Grabenfreza ze 14. 2. 1962, který provedla komise, je v poslední větě zmínka o tom, že k poruše stroje by nemuselo dojít, kdyby pásy byly buď řádně podloženy, nebo kdyby před vyprošťováním byly řádně rozehřáty. Z tohoto zápisu tedy nevyplývá, že bylo bezpodmínečně nutné stroj při skončení práce podložit prkny. Proto ani ze skutečnosti, že obžalovaný stroj prkny nepodložil, nelze vyvozovat závěr o neodpovědném jeho postoji k majetku, který je v socialistickém vlastnictví.

Konečně nebyl prokázán ani ten závěr soudů obou stupňů, že obžalovaný měl provést rozmrazení přimrzlých pásů.

Ohledně této okolnosti se obžalovaný hájil tím, že rozmrazení pásů nepovažoval za potřebné proto, že v blízkosti na poli jezdily kolové traktory, které se bořily, z čehož usoudil, že přimrznutí pásů rýhovacího stroje je pouze povrchní. Proto se omezil pouze na to, že jeho pomocník nahřál části pásů, kde mohlo přicházet v úvahu ztuhnutí mazacího oleje. Potom, když se obžalovanému podařilo nastartovat motor, snažil se po zasunutí pracovní rychlosti uvést stroj do pohybu, což se ale z uvedených již důvodů nepodařilo. Jiný důkaz v tomto směru proveden nebyl a jak již byla zmínka, tak pouze v zápise o porouchání stroje se uvádí, že pásy měly být rozmrazeny, když stroj nebyl podložen. Z tohoto zápisu však není zřejmé, z čeho takto komise usuzuje, zda vychází ze stavu přimrznutí stroje, když přijela na místo poruchy nebo zda posuzuje věc z hlediska stavu stroje v době, když k poruše došlo. Podle tvrzení obžalovaného začalo mrznout až v pondělí ráno 29. 1. 1962, přičemž přes den slunečním zářením mráz povolil. K poruše stroje došlo v odpoledních hodinách téhož dne. Kdy se komise dostavila na místo nehody ze zápisu zjistit nelze. Zápis je datován dnem 16. února 1962. Při tom uvedený závěr komise je v rozporu s výpovědí svědka S., který se dostavil na místo poruchy stroje krátce na to, kdy k poruše došlo, a který uvádí, že k poruše by nedošlo, kdyby obžalovaný na místo pracovní rychlosti zařadil cestovní rychlost, při které na místo ulomení hřídelí by došlo buď k proklouznutí spojky anebo ke zhasnutí motoru.

Všechny tyto skutečnosti svědčí o tom, že bylo zapotřebí ke zjištění skutečných příčin poškození rýhovacího stroje a ke zjištění, zda obžalovaný toto poškození způsobil takovým jednáním, které svědčí o jeho neodpovědném postoji k majetku, který je v socialistickém vlastnictví, přibrat odborníka, který by mohl na tyto otázky dát potřebnou odpověď. Dále zmíněné skutečnosti svědčí o tom, že si ani krajský soud pro správné posouzení věci neobstaral další potřebné důkazy, jimiž měl být stav věci náležitě objasněn. K objasnění skutečné situace, za které došlo k poškození stroje, bylo zapotřebí před soudem vyslechnout jako svědka R., který byl pomocníkem obžalovaného a který byl přímým svědkem poškození stroje. V tomto případě se soudy nemohly uspokojit pouze s protokolem o jeho výpovědi, kterou učinil před revizním pracovníkem.

Ze zmíněného zápisu je zřejmé, že na místě poruchy členové komise hovořili s jistým členem JZD, a z jeho poznatků také komise ve svých závěrech vycházela, neboť měl být dalším přímým svědkem poruchy. Ani tato osoba v trestním řízení, tedy ani před soudy, slyšena nebyla.

Dále je nutno vytknout krajskému soudu, že se nevypořádal s tou závažnou námitkou obžalovaného, kterou obžalovaný uplatnil v odvolání, že výše škody, kterou zjistil soud I. stupně, neodpovídá skutečnosti, neboť není možné, aby mzdy za opravu rýhovacího stroje, která trvala 3 - 4 dny, činily více než 4000 Kčs. Na tuto námitku krajský soud v rozsudku vůbec nereagoval, ačkoliv zjištění výše způsobené škody bylo důležité pro posouzení, za jednáním obžalovaného je dán z hlediska rozsahu způsobené škody trestný čin podle § 137 odst. 1 tr. zák., či nikoliv.

Všechny tyto skutečnosti nasvědčují tomu, že ani krajský soud v Hradci Králové pro své rozhodnutí o odvolání obžalovaného si neobstaral dostatečné podklady, takže postupoval v rozporu s ustanovením § 2 odst. 5 tr. ř. Proto krajský soud v tomto směru porušil zákon.

Bylo tudíž třeba zrušit jak napadený rozsudek krajského soudu, tak i rozsudek okresního soudu v Hradci Králové, v celém rozsahu a věc vrátit okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.